

**RAMOWY PROGRAM PRAKTYKI ZAWODOWEJ DLA SŁUCHACZY STUDIÓW
PODYPŁOMOWYCH NA KIERUNKU EDUKACJA I REHABILITACJA OSÓB Z
NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ (OLIGOFRENOPEDAGOGIKA), ZABURZENIAMI ZE
SPEKTRUM AUTYZMU I ZESPOŁEM ASPERGERA**

Wymiar praktyki: 180 godzin

1. CEL PRAKTYKI:

Gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą, dydaktyczną i terapeutyczną z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.

2. MIEJSCE REALIZACJI PRAKTYK:

- przedszkola, szkoły i placówki systemu oświaty, w których do zajmowania stanowiska nauczyciela są wymagane kwalifikacje określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, w szczególności w szkoły specjalne i oddziały specjalne,
- szkoły integracyjne,
- placówki dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną,
- ośrodki wczesnej diagnozy i interwencji,
- ośrodki szkolno-wychowawcze,
- ośrodki socjoterapii,
- pogotowia opiekuńcze,
- zakłady poprawcze,
- placówki terapeutyczne,
- schroniska dla nieletnich,
- policyjne izby dziecka,
- inne organizacje, placówki czy instytucje, których profil działania jest zbliżony do zakresu specjalności studiów i realizowane są działania na rzecz dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną lub dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie.

3. RODZAJE PRAKTYK:

Praktyka asystencka	Praktyka obserwacyjno-uczestnicząca
60 godz.	120 godz.

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ:

Praktyka asystencka

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

W1.	specyfikę funkcjonowania przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w których jest odbywana praktyka, w szczególności: zadania opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji
W2.	zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

U1.	zaobserwować funkcjonowanie dziecka lub ucznia oraz nauczyciela w życiu przedszkola lub szkoły
U2.	dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

K1.	skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy
-----	---

Praktyka obserwacyjno-uczestnicząca

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

W1.	zadania charakterystyczne dla przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają
W2.	organizację, statut i plan pracy przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz program wychowawczo-profilaktyczny
W3.	zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu, uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

U1.	wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z dziećmi i uczniami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze
U2.	wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli
U3.	wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich
U4.	zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych

U5.	analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk
<i>W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:</i>	
K1.	skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy

5. ZADANIA REALIZOWANE W TRAKCIE PRAKTYKI:

• praktyka asystencka

1. Zapoznanie się ze strukturą organizacyjną, zadaniami placówki i programem profilaktyczno-wychowawczym.
2. Poznanie dokumentów prawnych regulujących funkcjonowanie placówki.
3. Poznanie typowych stanowisk pracy oraz zapoznanie się z zakresem zadań i czynności pracowników pedagogicznych w placówce.
4. Zapoznanie z dokumentacją prowadzoną przez pracowników placówki a dotyczącą wychowanków/podopiecznych.
5. Obserwacja funkcjonowania dziecka lub ucznia oraz nauczyciela w życiu placówki i dokonanie analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych przy pomocy opiekuna praktyk/nauczycieli.
5. Przeanalizowanie sytuacji życiowej pod kątem zadań rewalidacyjnych, w tym opiekuńczo – wychowawczych wychowanków danej placówki.
6. Zapoznanie się z formami i metodami pracy pedagogicznej i opiekuńczo-wychowawczej w placówce.
7. Zapoznanie się z zakresem i formami współpracy z innymi instytucjami.

• praktyka obserwacyjno-uczestnicząca

1. Obserwacja i analiza działań opiekuńczo-wychowawczych oraz sposobu ich integracji z procesem dydaktycznym.
2. Współudział w czynnościach prowadzonych przez pracowników placówki związanych z diagnozowaniem potrzeb rewalidacyjnych, dydaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych wychowanków.
3. Obserwowanie różnorodnych form zajęć prowadzonych przez pracowników pedagogicznych placówki.
4. Współudział w prognozowaniu rozwoju sytuacji oraz podejmowaniu terapii zajęciowej.
5. Opieka pedagogiczna nad wychowankiem wskazanym przez opiekuna praktyk (próba diagnozy pedagogicznej osoby z niepełnosprawnością intelektualną).
6. **Samodzielne zaplanowanie oraz prowadzenie zajęć** i czynności wychowawczych realizowanych w placówce (pod kierunkiem opiekuna praktyk) w ilości **50 godzin** i przygotowanie 10 konspektów z tych zajęć (konspekty powinny zawierać imię i nazwisko słuchacza, jak również podpis opiekuna praktyki)

6. SZCZEGÓŁOWY PROGRAM PRAKTYKI

W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz dydaktycznych przez:

1. zapoznanie się ze specyfiką szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań opiekuńczo-wychowawczych, terapeutyczno-rehabilitacyjnych i dydaktycznych, poznanie sposobu funkcjonowania szkoły lub placówki, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji,

2. obserwowanie:

- zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie aktywności formalnych i nieformalnych grup uczniów z niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami ze spektrum autyzmu,
- aktywności poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem specyfiki zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych,
- interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca)–dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą (w tym samymi w różnym wieku) w sytuacjach lekcyjnych i pozalekcyjnych, uwzględniając problemy dzieci o specyficznych zaburzeniach w rozwoju,
- procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych i zespołach uczniowskich (klasach), ich specyfiki, prawidłowości i zakłóceń (uczniowie z trudnościami komunikacyjnymi, w tym z zaburzeniami autystycznymi, posługujący się językiem migowym i alternatywnymi metodami komunikacji),
- czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w miejscu praktyki w toku prowadzonych przez niego lekcji (zajęć) oraz aktywności uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- toku metodycznego lekcji (zajęć), stosowanych przez nauczyciela metod, form pracy i wykorzystywanych pomocy dydaktycznych, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności,
- integrowania przez opiekuna praktyk działalności opiekuńczo-wychowawczej, dydaktycznej, pomocowej i terapeutycznej,
- dynamiki grupy (klasy), ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowania i postaw uczniów,
- funkcjonowania i aktywności w czasie lekcji (zajęć) poszczególnych uczniów,
- sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności,
- sposobu zadawania i kontrolowania pracy domowej, z uwzględnieniem możliwości uczniów,
- sposobu oceniania uczniów,
- działań podejmowanych na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny uczniów,
- organizacji przestrzeni w klasie, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje i dostosowanie ich do potrzeb i możliwości percepcji uczniów w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności).

3. współdziałanie z opiekunem praktyk (z ramienia placówki, w której realizowana jest praktyka) w:

- sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz w zapewnianiu bezpieczeństwa,
- podejmowaniu działań wychowawczych i terapeutyczno-rehabilitacyjnych wynikających z zaistniałych sytuacji,

- prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych,
- planowaniu i przeprowadzaniu lekcji (zajęć),
- organizowaniu pracy w grupach, stosownie do możliwości i ograniczeń uczniów,
- usprawnianiu zaburzonych funkcji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- przygotowywaniu pomocy dydaktycznych adekwatnych do możliwości i ograniczeń uczniów,
- doborze i wykorzystywaniu środków multimedialnych i technologii informacyjnej w pracy dydaktycznej z uczniami o zróżnicowanych możliwościach i ograniczeniach,
- kontrolowaniu i ocenianiu uczniów,
- organizowaniu przestrzeni klasy,
- podejmowaniu działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

4. pełnienie roli opiekuna-wychowawcy oraz nauczyciela, w szczególności:

- diagnozowanie dynamiki grupy oraz sytuacji uczniów w grupie,
- poznawanie uczniów, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności
- samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych wobec grup i poszczególnych uczniów z uwzględnieniem ich potrzeb, zgodnie z możliwościami wynikającymi z niepełnosprawności
- sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności uczniów,
- organizację i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę i działań profilaktycznych) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
- podejmowanie indywidualnej pracy z uczniami (szczególnie tymi, u których występuje potrzeba stosowania odrębnych działań opiekuńczo-wychowawczych ze względu na rodzaj niepełnosprawności),
- sprawowanie opieki nad uczniami poza terenem szkoły lub placówki,
- planowanie lekcji (zajęć), formułowanie celów, dobór metod i form pracy oraz środków dydaktycznych,
- dostosowywanie metod i form pracy do realizowanych treści, etapu edukacyjnego oraz dynamiki grupy uczniowskiej i rodzaju niepełnosprawności,
- organizację i prowadzenie lekcji (zajęć) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
- wykorzystywanie w toku lekcji (zajęć) środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
- dostosowywanie sposobu komunikacji w toku lekcji (zajęć) do poziomu rozwoju i możliwości uczniów,
- animowanie aktywności poznawczej i współdziałania uczniów, rozwijanie umiejętności w miarę możliwości samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej,
- organizację pracy uczniów w grupach zadaniowych,
- diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów z niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami ze spektrum autyzmu,
- podejmowanie indywidualnej pracy dydaktycznej z uczniem, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności,

- podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych i nieprzestrzegania ustalonych zasad,
- podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym oraz innymi specjalistami pracującymi z uczniami.

5. analizę i interpretację zaobserwowanych i doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:

- prowadzenie dokumentacji praktyki,
- konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
- ocenę własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych oraz wypełniania roli nauczyciela (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
- ocenę przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów,
- konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych i prowadzonych działań,
- omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie słuchaczy studiów podyplomowych.